

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
Освітньо-професійна програма «Фізична реабілітація»**

«МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Рівень вищої освіти: ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

Освітньо-професійна програма: «Фізична реабілітація»

Галузь знань: 01 ОСВІТА/ПЕДАГОГІКА

Спеціальність: **017 Фізична культура і спорт**

Роки підготовки, семестри: 1 – 4 РОКИ, I – VIII СЕМЕСТРИ

Кількість кредитів: 18,5

Компонент освітньої програми: ОСНОВНИЙ КОМПОНЕНТ

Дні занять:

Консультації:

Мова викладання: УКРАЇНСЬКА

Розробники курсу: доктор біологічних наук, професор Фальфушинська Г.І., кандидат біологічних наук, доцент Храбра С.З (розділи «Основи медичних знань», «Нейробиологія розвитку і рухових функцій», «Клініко-лабораторна діагностика»); кандидат медичних наук, доцент Вакуленко Л.О., асистент Веремчук О.Д. (розділи «Масаж у спорті», «Методи фізичної реабілітації», «Технічні засоби фізичної реабілітації»).

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Медико-біологічні основи фізичної реабілітації» передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів певної системи знань та уявлень про структуру і функції людського організму для подальшого свідомого і повноцінного виконання профілактичних, оздоровчих, реабілітаційних заходів.

У системі реабілітації хворих важливе місце належить фізичній реабілітації. Застосування фізичної реабілітації сприяє активізації захисних і пристосувальних механізмів адаптації, прискоренню відновлення функцій різних органів та систем, попередженню ускладнень та рецидивів захворювання, скороченню термінів клінічного і функціонального відновлення здоров'я та працездатності хворого; прискорює його повернення до суспільно-корисної праці, підвищує ефективність реабілітації, що має значний економічний та соціальний ефект.

Основними засобами фізичної реабілітації, які пов'язані з руховою діяльністю людини, є фізичні вправи. За допомогою фізичних вправ здійснюється біологічний вплив на організм, змінюється його фізичний стан. Їх виконання стимулює активність цілого ряду фізіологічних, біохімічних, психічних процесів, які забезпечують оптимальне функціонування організму в умовах зростаючої рухової активності. Систематичні заняття фізичними вправами вдосконалюють діяльність всіх органів і систем, ведуть до перебудови роботи організму відповідно до загальних біологічних законів.

Силабус навчальної дисципліни «Медико-біологічні основи фізичної реабілітації» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична реабілітація» підготовки бакалавра за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Основи медичних знань.
2. Масаж у спорті.
3. Нейробиологія розвитку і рухових функцій.
4. Технічні засоби реабілітації
5. Клініко-лабораторна діагностика.
6. Методи фізичної реабілітації

Метою викладання навчальної дисципліни є активне формування особистості майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, здатного здійснювати профілактичну, реабілітаційну та лікувальну допомогу різним верствам населення, в тому числі, спортсменам, дітям з ООП, опираючись на знання медико-біологічних основ фізичної реабілітації.

РОЗДІЛ «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ»

Рік підготовки, семестр: 1 РІК, II СЕМЕСТР

Кількість кредитів: 1,5

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: к.б.н., доц. Храбра С.З.

Контактна інформація: +380676720272

Опис дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є перша (долікарська) медична допомога при нещасних випадках і невідкладних станах. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи медичних знань» є ознайомлення студентів з наданням першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах, а також з основними медичними маніпуляціями та навчити правильному їх проведенню, висвітлити причини виникнення, симптоматику та профілактику деяких небезпечних, в т.ч.

інфекційних захворювань.

Структура курсу

Годин и (лек./сем)	Тема	Результати навчання	Завданн я
2 / 2	1. Основні методи реанімації. Клінічна і біологічна смерть	Стадії термінального стану. Основні ознаки термінальних станів. Ознаки клінічної смерті. Відносні та явні ознаки біологічної смерті. Реанімація. Методи проведення реанімації. Методика проведення непрямого масажу серця дітям залежно від віку.	Питання
2/ 6	2. Шок. Судоми. Діабетична і гіпоглікемічна коми. Утоплення. Непритомність. Алергія.	Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Долікарська медична допомога при травматичному шоку. Причини судом. Локалізовані і генералізовані судоми. Епілепсія. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги при гіперглікемічній і гіпоглікемічній комах. Перша долікарська допомога при утопленні. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги при алергічних реакціях. Анафілактичний шок.	Питання
2 / 6	3. Долікарська медична допомога в загрозливих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях серцево-судинної системи та органів дихання	Гіпертонічний криз як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву – стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Поняття	Питання

		про колапс. Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи. Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги.	
0 / 6	4. Долікарська медична допомога в загрозованих для життя людини станах, які виникають при захворюваннях органів травлення, сечовиділення.	Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Печінкова колька як ускладнення жовчокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Долікарська медична допомога при гострих захворюваннях і травмах органів черевної порожнини. Поняття про "гострий" живіт. Ознаки. Ускладнення.	Задачі
0 / 6	5. Долікарська медична допомога при отруєннях.	Гострі отруєння, їх види. Принципи надання долікарської медичної допомоги. Синдром інтоксикації.	Задачі
0 / 6	6. Долікарська медична допомога при опіках і відмороженнях.	Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкоджень організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах. Тепловий і сонячний удари.	Задачі
4 / 8	7. Травми. Долікарська медична допомога при травмах.	Долікарська медична допомога при травмах голови, шиї, хребта. Закриті травми головного мозку – струс, здавлювання. Переломи кісток черепа, їх характерні ознаки, ускладнення. Принципи надання долікарської медичної допомоги при черепно-мозкових ушкодженнях. Закриті та	Тести, питання, задачі

		відкриті ушкодження хребта та спинного мозку, їх основні ознаки. Особливості транспортування та догляду за такими потерпілими. Відкриті і закриті переломи. Вивихи. Розтягнення.	
0 / 4	8. Перша допомога при кровотечах	Визначення, класифікація та характеристика кровотеч залежно від виду ушкодження судин. Небезпека кровотеч. Методи зупинення кровотеч. Внутрішні кровотечі.	Питання
0 / 6	9. Десмургія. Загальні правила накладання пов'язок.	Поняття десмургія, пов'язка, перев'язка. Види пов'язок (м'які, тверді), їх мета. Загальні правила бинтування. Загальні вимоги до накладання бинтових пов'язок. Техніка накладання найбільш поширених пов'язок; пов'язки на ділянку живота і таза; пов'язки на верхні та нижні кінцівки.	Питання
0 / 6	10. Техніка застосування найпростіших фізіотерапевтичних процедур	Техніка застосування найпростіших фізіотерапевтичних процедур: компреси, банки, гірчичники, грілка, міхур з льодом. Користування кишеньковими інгаляторами. Внутрішньом'язові ін'єкції.	Питання
0 / 6	10. Аптечка першої допомоги	Перелік лікарських засобів, які повинні бути у медичних аптечках першої медичної допомоги.	Питання

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 8.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 2.	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод

	людини і громадянина в Україні.
ЗК 3.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
ЗК 4.	Здатність працювати в команді.
ЗК 5.	Здатність планувати та управляти часом.
СК 7.	Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.
СК 9.	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.
СК 15.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної реабілітації.
ПРН 3.	Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
ПРН 4.	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
ПРН 5.	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
ПРН 16	. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

Літературні джерела

1. Порадник лікаря з невідкладної медицини : навч. посібник / [М. І. Швед, С. М. Геряк, С. Й. Липовецька, Л. В. Левицька, Р. М. Ляхович, Лар. П. Мартинюк, Я. М. Кіцак, О. Л. Сидоренко, О. Б. Сусла, О. А. Прокопович, В. Т. Гурський] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль: ТНМУ, 2019. – 528 с.
2. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / [М.І. Швед, А.А. Гудима, С.М. Геряк та ін.] ; за ред. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТДМУ, 2017 – 448 с.
3. Швед М.І., Левицька Л.В. Сучасні технології та методи кардіо-реабілітації. – Київ: Видавничий дім Медкнига, 2016. – 144 с.
4. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / [М.І.Швед, А.А.Гудима, С.М.Геряк та ін.] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль : ТДМУ,

2016. – 448 с.

5. Швед М.І., Левицька Л.В. Сучасні стратегії лікування реабілітації хворих на інфаркт міокарда. – Київ: Медкнига, 2013. – 144 с.
6. Основи клінічної медицини. Швед М.І., Андрейчин М.А., Пасечко Н.В. та ін.-Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2008.-796с.
7. Медсестринство в терапії.// За заг.ред. М.І. Швед, Н.В. Пасечко. Тернопіль: «Укрмедкнига», 2004.-546с.

Допоміжна:

1. Порадник лікаря з невідкладної медицини : навч. посібник / [М. І. Швед, С. М. Геряк, С. Й. Липовецька, Л. В. Левицька, Р. М. Ляхович, Лар. П. Мартинюк, Я. М. Кіцак, О. Л. Сидоренко, О. Б. Сусла, О. А. Прокопович, В. Т. Гурський] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль: ТНМУ, 2019. – 528 с.
2. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / [М.І. Швед, А.А. Гудима, С.М. Геряк та ін.] ; за ред. М.І. Шведа. – Тернопіль: ТДМУ, 2017 – 448 с.
3. Швед М.І., Левицька Л.В. Сучасні технології та методи кардіо-реабілітації. – Київ: Видавничий дім Медкнига, 2016. – 144 с.
4. Екстрена та невідкладна медична допомога: підручник / [М.І.Швед, А.А.Гудима, С.М.Геряк та ін.] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – 448 с.
5. Швед М.І., Левицька Л.В. Сучасні стратегії лікування реабілітації хворих на інфаркт міокарда. – Київ: Медкнига, 2013. – 144 с.
6. Основи клінічної медицини. Швед М.І., Андрейчин М.А., Пасечко Н.В. та ін.-Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2008.-796с.
7. Терапія.// За ред. М.І. Швед, Н.В. Пасечко.-Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2007.-648с.
8. Швед М.І., Пасечко Н.В., Мартинюк Л.П., Франчук М.М. Клінічна ендокринологія в схемах і таблицях. – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2006.-344с.

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим

компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування	65
ІНДЗ – вирішення ситуативних задач	15
Іспит – усне опитування	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
F X	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

РОЗДІЛ «МАСАЖ У СПОРТІ»

Рік підготовки, семестр: 2 РІК, IV СЕМЕСТР

Кількість кредитів: 6

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: кандидат медичних наук, доцент Вакуленко Л.О.

Контактна інформація: Yakulenko3@ukr.net +38 096 49 04 16

Опис дисципліни

Масаж заслуговує на те, аби його ставили на один рівень з тренуванням. Як без інтенсивних тренувальних навантажень, так і без масажу не можна добитися високої спортивної майстерності. Ці дві основні частини спортивного тренування і складатимуть тренувальний процес (І.М. Саркизов-Серазіні, 1963)

У спорті великих досягнень значно зріс рівень навантажень, який знаходиться на межі фізичних можливостей людини, що вимагає збільшення кількості та інтенсивності тренувань, що призводить до різкого зростання фізичних та психоемоційних навантажень. Все це диктує необхідність пошуку нових й удосконалення вже існуючих засобів підвищення працездатності та відновлення її після інтенсивних тренувань та травм. Важливе місце в цьому процесі належить спортивному масажу. Масаж - метод оздоровлення, відновлення та підвищення працездатності, лікування та профілактики захворювань суть якого полягає в нанесенні тканинам організму дозованих механічних впливів руками масажиста, спеціальними апаратами чи пристосуваннями.

Метою викладання навчальної дисципліни «Масаж у спорті» є: забезпечити майбутнім спеціалістам із фізичної реабілітації суму знань, умінь та навичок з питань науково обґрунтованого (з урахуванням стану здоров'я, вікових та індивідуальних особливостей, виду спорту) проведення масажу залежно від завдань тренувального процесу чи характеру травматичних пошкоджень опорно-рухового апарату у осіб, що займаються фізичною культурою та спортом.

Год (л./п.)	Тема	Результати навчання	ПРН із ОПП	Завдання
4 / 6	1. Анатомічні та фізіологічні основи масажу. Фізіологічні механізми впливу масажу.	Відновити знання з анатомії та фізіології покривних тканин, опорно-рухового апарату, внутрішніх органів, серцево-судинної та лімфатичної, нервової систем. Знати впливу масажу на них. Вміти показати та назвати на муляжах кістки скелета, кістки хребта, м'язи, внутрішні органи та ін. Вміти пальпувати м'язи, визначати їх тонус Вміти пояснити механізм впливу масажу.	ПРН 10 ПРН 12 ПРН 23 ПРН 25 ПРН 27	Презентації, питання тести. Оволодіння практичними навичками
2/4	2. Види масажу	<i>Знати.</i> Відновити знання з сегментарно іннервації м'язів та органів. Знати види масажу (за завданнями): лікувальний, спортивний гігієнічний масаж. Види масажу (за методами) класичний та рефлекторний (сегментарно рефлекторний, точковий, сполучно-тканинний периостальний) Апаратний масаж, його види. <i>Вміти</i> визначити, пояснити та обґрунтувати відмінні особливості окремих видів масажу. <i>Вміти</i> визначити сегментарну іннервацію кінцівок, внутрішніх органів	ПРН 23 ПРН 25 ПРН 27	Презентації, тести, питання, завдання, задачі Оволодіння практичними навичками

<p>2/14:</p> <p>0/4 0/2 0/4 0/2</p>	<p>3. Класифікація та техніка виконання, вплив на організм окремих прийомів масажу.</p>	<p>Знати теоретичні основи : класифікацію, фізіологічний вплив, методичні особливості виконання, показання до застосування основних та допоміжних прийомів масажу.</p> <p>Вміти виконати основні та допоміжні прийоми масажу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - погладження, - розтирання, - розминання, - вібрація 	<p>ПРН 10 ПРН 23 ПРН 25 ПРН 26 ПРН 27</p>	<p>Презентації, тести, питання, завдання, задачі</p> <p>Оволодіння технікою масажу</p>
<p>6/16:</p> <p>2/4 2/4 2/6 0/2</p>	<p>4. Анатомо-фізіологічні особливості та техніка масажу окремих ділянок тіла</p>	<p>Знати анатомо-фізіологічні особливості, та техніку та методику масажу окремих ділянок тіла.</p> <p>Вміти провести масаж окремих ділянок тіла:</p> <ul style="list-style-type: none"> - - спини, грудей, живота; - - голови, шиї, комірцевої зони; - - плечового поясу і верхніх кінцівок, тазу і нижніх кінцівок; - загальний масаж 	<p>ПРН 10 ПРН 23 ПРН 25 ПРН 26 ПРН 27</p>	<p>Презентації, тести, питання, Завдання</p> <p>Оволодіння технікою масажу</p>
<p>4/2</p>	<p>5. Організація праці фахівця з масажу. Обстеження у масажі</p>	<p>Знати. Організація праці та алгоритм діяльності фахівця з масажу. Обстеження у масажі.</p> <p>Вміти провести необхідні обстеження пацієнта та оформити документацію.</p>	<p>ПРН 10 ПРН 23 ПРН 25 ПРН 25 ПРН 26 ПРН 27</p>	<p>Тести, питання, завдання, Задачі.</p> <p>Оволодіння практичними навичками</p>
<p>4/6</p>	<p>6. Проведення процедури масажу</p>	<p><i>Знати.</i> Показання та протипоказання до призначення масажу.. Правила побудови та проведення процедури масажу. Курс лікування тривалість процедури масажу. Індивідуалізація масажного впливу. Побудова і проведення процедури масажу за заспокійливою та тонізуючою методикою.</p> <p><i>Вміти</i> побудувати і провести процедуру масажу за заспокійливою і збудливою методом залежно від завдань масажу та індивідуальних особливостей пацієнта.</p>	<p>ПРН 10 ПРН 23 ПРН 25</p>	<p>Презентації. Тести.</p> <p>Оволодіння технікою масажу</p>

4/6	7. Масаж дітей	<p><i>Знати.</i> Масаж здорової дитини до року. Масаж здорових дітей різного віку. Особливості масажу дітей, що займаються спортом.</p> <p><i>Вміти</i> провести процедуру масажу здорової дитини.</p>	ПРН 10 ПРН 11 ПРН 22 ПРН 23 ПРН 26 ПРН 27	Презентації. Тести. Оволодіння технікою масажу
14/22: 4/4 2/2 2/6 4/6 2/4	8. Спортивний масаж. Самомасаж	<p><i>Знати.</i> Завдання, методи проведення гігієнічного, тренувального, підготовчого, відновлювального масажу, самомасажу та масажу при спортивних ушкодженнях</p> <p>Види спортивного масажу. Тонізуючий та послаблюючий масаж в спорті.</p> <p>- Самомасаж</p> <p>- Техніка, методика, особливості масажу спортсменів різних спеціалізацій.</p> <p>Масаж при пошкодженнях опорно-рухового апарату осіб, що займаються фізичною культурою і спортом.</p> <p>- Масаж в інваспорті</p> <p><i>Вміти</i> провести процедуру самомасажу, гігієнічного, тренувального, підготовчого, відновлювального масажу та масажу при пошкодження опорно-рухового апарату особам залежно від спортивної спеціалізації</p>	ПРН 10 ПРН 11 ПРН 22 ПРН 23 ПРН 26 ПРН 27	Презентації, тести, питання, завдання, Оволодіння технікою масажу

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
ЗК 9	.Навички міжособистісної взаємодії
ЗК 10	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 5	Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.
СК 15	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної реабілітації.
СК 9	Здатність надавати долікарську допомогу під час
СК 12	Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.
ПРН 10	Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан,

	організувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.
ПРН 11	Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.
СК 16	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної реабілітації у травматології та ортопедії, неврології, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини з дорослими та дітьми
СК 17	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній реабілітації: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
СК 18	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
СК 19	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні наслідки хвороб або травм у практиці фізичної реабілітації.
СК 20	Здатність навчати пацієнта /опікунів самообслуговуванню /догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності здоровому способу життя.
ПРН 22	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
ПРН 23	Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
ПРН 25	Здійснювати заходи фізичної реабілітації для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності
ПРН 26	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування
ПРН 27	Оцінювати результати виконання програм фізичної реабілітації, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Рекомендована література

Постанови Уряду України

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>
4. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>

6. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с.
7. Области образования и профессиональной подготовки 2013 (МСКО –О 2013). Сопроводительное руководство к Международной стандартной классификации образования / Институт Статистики ЮНЕСКО. – Монреаль, 2014 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/isced-f-2013-fields-of-education-training-2014-rus.pdf>
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>.

Базова

1. Вакуленко Л.О. Атлас масажиста / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2005. – 304 с.
2. Вакуленко Л.О. Масаж загальний. Самомасаж/ Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. – 304 с.
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, Урмедкнига, 2005. –430 с. .
4. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. –430 с.
5. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у лікувально-реабілітаційному масажі : навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 68 с.
6. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –233 с.
7. Вакуленко Л.О. Основи масажу: спеціальність ортопедагогіка [навчальний посібник] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О.Р. Барладин , С.З. Храбра, В.С. Грушко. – ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –173 с.
8. Вербов А.Ф. Основы лечебного массажа / А.Ф. Вербов. – М.: Медицина, 1966. – с.
9. Глезер О., Далихо А.В. Сегментарный массаж: Пер. с нем. О. Глезер, А.В. Далихо – М.: Медицина, 1965. – 124 с.
10. Гаваа Лувсан. Очерки методов восточной рефлексотерапии / Лувсан. Гаваа. – К.: Здоров'я, 1986. – 232 с.
11. Дубровский В.И. Энциклопедия массажа / В.И.. Дубровский – 4-е изд., стереотип. – М.: Флинта: RETORIKA-A, 2001. – 672 с.
12. Исаев Ю.А. Сегментарно-рефлекторный и точечный массаж в клинической практике / Ю.А. Исаев. – Киев: Здоров'я, 1993. – 320 с.
13. Куничев Л.А. Лечебный массаж / Л.А. Куничев – К.: Вища школа, 1985. – 325 с.
14. Робочий зошит для підготовки до занять з навчальної дисципліни «Масаж, самомасаж» / розроб : Л.О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. Р. Барладин. - Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019, 62 с.

Допоміжна

1. Белая Н.А. Руководство по лечебному массажу / Н.А. Белая. – М.: Медицина, 1974. – 315 с.
2. Губерт К.Д. Гимнастика и массаж в раннем возрасте / К.Д. Губерт, М.Г Рысс...- М.: Просвещение, 1981. – 126 с.
3. Дубровский В.И. Основы сегментарно-рефлекторного массажа / В.И. Дубровский.- М.: Физкультура и спорт, 1982. – 48 с.
4. Дубровский В.И. Точечный массаж В.И. Дубровский. – М.: Знание, 1986. – 96 с.
5. Ибрагимов В.С. Точечный массаж. – М.: Медицина, 1983. – 143 с.

169 с.

6. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина /В.В. Клапчук, Г.В. Дзяк, І.В. Мурахов та ін./ За ред. В.В. Клапчука, Г.В. Дзяка. – К.: Здоров'я, 1995. – 312 с.

7. Мухін В.М. Фізична реабілітація: Підручник / В.М. Мухін.- К.: Олімпійська література, 2000. – 423 с.

8. Сайонджі М. Лікувальний масаж Юмейго: Пер. з есперанто. М. Сайонджі. – Тернопіль, 1995. – 152 с.

9.Тюрин А.М. Массаж традиционный и нетрадиционный / А.М. Тюрин. – СПб: Питер Пресс, 1997. – 234 с.

10. Штеренгерц А.Е., Белая Н.А. Массаж для взрослых и детей / А.Е. Штеренгерц, Н.А. Белая. – К.: Здоров'я, 1996. – 383 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Навчальний процес вимагає своєчасного оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за змістовними модулями. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1. (Теми 1-8)Усне опитування,	20
Модуль 2 (теми 1-8) Виконання практичних завдань. Самостійна робота. Виконання завдань із самостійної роботи	40
Модуль 3. ІНДЗ + Виконання завдань самопідготовки	15
Відвідування занять	5
Модульний контроль	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано

FX	35-59	Не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	Не зараховано з обов'язковим повторним курсом

РОЗДІЛ « НЕЙРОБІОЛОГІЯ РОЗВИТКУ І РУХОВИХ ФУНКЦІЙ»

Рік підготовки, семестр: 2 РІК, IV СЕМЕСТР

Кількість кредитів: 3

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: кандидат біологічних наук, доцент Храбра С.З.

Контактна інформація: +380676720272

Опис дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ієрархічна співвідпорядкованість і взаємодія відділів центральної нервової системи та їхня роль і значення для розвитку і регуляції опорно-рухового апарату. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знання про співвідпорядкованість і взаємодію відділів центральної нервової системи та їхню роль і значення для розвитку і регуляції опорно-рухового апарату і вмінні їх застосовувати у практичній діяльності вчителя-реабілітолога.

Навчальний контент

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Загальна організація нервової тканини.	Будова нейронів. Нейроглія. Оболони і шлуночки центральної нервової системи.	Питання
0/ 2	2. Будова та функції спинного мозку.	Розвиток спинного мозку. Оболони спинного мозку. Спинномозкова рідина. Сегменти. Спинномозкові нерви. Функції спинного мозку.	Питання

2 / 6	3. Головний мозок: будова і функції	Загальний огляд будови головного мозку. Розвиток головного мозку. Будова і функції довгастого мозку, варолієвого моста. Ретикулярна формація. Структура і функції середнього і проміжного мозку. Мозочок.	Питання
2 / 2	4. Будова і функції кінцевого мозку.	Локалізація функцій у кінцевому мозку: функції кори великих півкуль, функції базальних ядер, функції лімбічної системи.	Питання
2 / 2	5. Черепно-мозкові нерви	I – нюховий нерв (чутливий); II – зоровий нерв (чутливий); III – око руховий нерв (змішаний: руховий, парасимпатичний); IV – блоковий нерв (руховий); V – трійчастий нерв (змішаний: чутливий, руховий); VI – відвідний нерв (руховий); VII – лицевий нерв (змішаний: чутливий, руховий, парасимпатичний); VIII – присінково-завитковий нерв (чутливий); IX – язико-глотковий нерв (змішаний: чутливий, руховий, парасимпатичний); X – блукаючий (змішаний: чутливий, руховий, парасимпатичний); XI – додатковий нерв (руховий); XII – під'язиковий нерв (руховий).	Питання
0 / 2	6. Автономна (вегетативна) нервова системи.	Будова і функції симпатичної і парасимпатичної нервових систем.	Питання
2 / 2	7. Будова синапсів	Електричні і хімічні синапси. Нейромедіатори.	Питання
2 / 4	8. Основні медіаторні системи	Ацетилхолін. Моноамінові медіатори (дофамін, норадреналін, серотонін, гістамін). Збуджуючі амінокислоти (глутамат, аспартат). Гальмівні амінокислоти (ГАМК,	Питання

		гліцин). Нейропептиди.	
2 / 2	9. Виконавчі органи і основні категорії руху.	Загальна організація рухового управління. Рухові системи спинного мозку. Спінальні рефлекси.	Питання
2 / 2	10. Низхідні рухові шляхи	Латеральна система провідних шляхів. Медіальна система провідних шляхів. Моноаміноргічні шляхи.	Питання
0 / 2	10. Роль стовбурних структур мозку в управлінні позою і рухом.	Структури мозку, які впливають на позу тіла. Роль ретикулярної формації та вестибулярних ядер в управлінні сегментарним апаратом спинного мозку при стоянні і ходьбі. Роль мозочка і базальних ядер в управлінні руху.	Питання

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 7.	Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.
ПРН 7.	Здійснювати навчання руховим діям та розвиток

	рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.
ПРН 10.	Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.
ПРН 14	Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.
ПРН 15	Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

Літературні джерела

1. Псядло Э. М. Анатомия и морфология центральной нервной системы: Учебное пособие для студентов факультета «Психология и социальная работа» / Э. М. Псядло. – Одесса : «Фенікс», 2018. – 206 с.
2. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. – Тернопіль, в-во ТНТУ ім.. Т. Пулюя, 2017. – 194 с.
3. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: Навчальний посібник / М.М. Філіппов. – К.: МАУП, 2003. – 136 с.

Додаткова

1. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність до шкільного навчання дітей з особливостями у розвитку (нейропсихологічний підхід). Монографія – К.: 2008. – 298 с.
- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
 - **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.
 - **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування	65
Змістовий модуль 2 – усне опитування	
Змістовий модуль 3 – усне опитування	
ІНДЗ – розробити презентацію на одну із тем (за вибором студента)	15
Іспит – усне опитування	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
F X	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

РОЗДІЛ «ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ В ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Рік підготовки, семестр: 4 РІК, VII СЕМЕСТР

Кількість кредитів: 1,5

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: кандидат медичних наук, доцент Вакуленко Л.О.
асистент Веремчук О.Д.

Контактна інформація: Vakulenko3@ukr.net +38 096 49 04 167
veremchukod@gmail.com +380978616850

Опис дисципліни

Дисципліна “Технічні засоби реабілітації” вивчає питання щодо способів використання існуючих технічних засобів реабілітації для покращання якості життя осіб з інвалідністю із ушкодженнями та дефектами опорно-рухового апарату, нервової системи, порушенням діяльності аналізаторів та інтелектуального розвитку.

Структура курсу

Години (лек./прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Загальні положення реабілітації людей з інвалідністю в Україні	Історія розвитку технічних засобів у медицині та реабілітації. Загальні положення реабілітації неповносправних в Україні. Повноваження органів виконавчої влади в реабілітації неповносправних осіб. Система реабілітації людей з інвалідністю в Україні. Порядок забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації	Задачі, тести, презентації
2/2	2. Основні поняття про технічні засоби у фізичній реабілітації	Визначення поняття технічні засоби, спеціальні засоби. Мета і завдання застосування ТЗ у фізичній реабілітації. Механізми лікувально-відновлювальної дії ТЗ. Класифікація технічних та спеціальних засобів. Апарати пасивної дії. Основне завдання ТЗ на апаратах пасивної дії. Переваги застосування апаратів пасивної дії. Загальні показання до застосування ТЗ на апаратах пасивної дії. Ефективність застосування апаратів пасивної дії в реабілітації. ТЗ активної дії. Блокові апарати. Маятникові апарати. Тренажери. Ефективність застосування ТЗ активної дії.	Задачі, тести, презентації

		Вимоги до технічних засобів у фізичній реабілітації.	
2/2	3. Технічні засоби у кінезотерапії	Облаштування кабінетів ЛФК. Технічні засоби, що відновлюють та розробляють певні функції та їх коротка характеристика. Силові апарати та їх характеристика. Апарати для відновлення рівноваги тіла та їх характеристика. Апарати для масажу різних груп м'язів та їх характеристика. Апарати для масажу м'язів обличчя та їх характеристика.	Задачі, тести, презентації
0/2	4. Застосування тренажерів у фізичній реабілітації	Найпростіші тренажери. Різновиди тренажерів і їх застосування. Функції та принципи використання тренажерів у фізичній реабілітації. Методика використання тренажерів. Сучасні тренажерні апарати.	Задачі, тести, презентації
2/4	5. Ампутації та протезування у фізичній реабілітації	Ампутації та покази до ампутацій. Процес протезування кінцівок. Види протезів кінцівок. Протезування молочних залоз. Сучасні протезні технології. Ендопротезування у фізичній реабілітації	Задачі, тести, кейси, презентації
2/4	6. Технічні засоби для відновлення функцій при порушеннях та деформаціях опорно-рухового апарату	Класифікація ортезів. Завдання ортезування. Вимоги до ортезів. Ортезування кінцівок. Ортезування тулуба. Сучасні ортезні пристосування. Різновиди корсетів при травмах опорно-рухового апарату. Роботизовані реабілітаційні екзоскелети.	Задачі, тести, презентації

0/4	7. Характеристика технічних засобів реабілітації та способи їх використання	Характеристика допоміжних засобів для особистої гігієни, рухомості, переміщення, підйому. Меблі, оснащення та способи їх використання. Характеристика спеціальних засобів для орієнтування, спілкування, обміну інформацією та способи їх використання. Характеристика засобів для пересування (крісла колісні) та способи переміщення інваліда-візочника. Характеристика осіб з обмеженими можливостями	Задачі, тести, презентації
-----	---	--	----------------------------

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 12.	Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.
СК 15.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної реабілітації.
СК 16.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної реабілітації у травматології та ортопедії, неврології, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини з дорослими та дітьми.
СК 17.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній реабілітації: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
СК 18.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 19.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні наслідки хвороб або травм у практиці фізичної реабілітації.
СК 20.	Здатність навчати пацієнта /опікунів самообслуговуванню /догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності
ПРН 25.	Здійснювати заходи фізичної реабілітації для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
ПРН 26.	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

Літературні джерела

1. Богдановська Н.В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних груп : навч. посіб. для студ. ф-ту фіз. вих-ня спец. "Фізична реабілітація" реком. МОНУ / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Запоріжжя : ЗНУ, 2011. - 314 с.
2. Ключков А.С., Черникова Л.А. Роботизированные и механотерапевтические устройства для восстановления функции руки после инсульта // РМЖ. 2014. № 22. - С. 1589.
3. Марченко О. К. Основи фізичної реабілітації./ О. К. Марченко. -К.: Олимп. л-ра, 2012.-245с.
4. Методы биомехатроники тренажера руки человека / А.К.Платонов [и др.] // Препринты ИПМ им. М.В.Келдыша. 2012. № 82. - 40 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології : монографія / В. М. Мухін. – Львів: ЛДУФК, 2015. – 424 с.
6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. - 371 с.
7. Основи фізичної реабілітації: навч.-метод.посіб ./ М.Є.Чайковський.-К.: Університет «Україна», 2014.-282с.
8. Попадюха Ю. А. Технічні засоби для відновлення рухових функцій верхніх кінцівок людини / Ю. А. Попадюха, Н. І. Пеценко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. –Вип. 14. – 2009. – С. 165–168
9. Реабілітація інвалідів-візочників : методичні рекомендації / Уклад. : О.М. Звіряка. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2013. – 120 с.
10. Порада А. М. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник / А. М. Порада, О. В. Порада. –Київ: Медицина, 2011. –295 с.
11. Технічні засоби в фізичній реабілітації: Опорний навчально-методичний інтерактивний комплекс / За заг.ред. Т. В. Кухтик. - Краматорськ: ДІТМ МНТУ ім. Ю.Бугая, 2010.– 106 с.

Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються відповідно до критеріїв якості знань. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) – усні відповіді, розв'язання ситуаційних задач, тестів, опрацювання тем самостійної роботи, модульний контроль	30
Модуль 2 (теми 5-7) – усні відповіді, розв'язання ситуаційних задач, тестів, опрацювання тем самостійної роботи, модульний контроль	25
Відвідування занять	5
ІНДЗ	20
Іспит	20

РОЗДІЛ «МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Рік підготовки, семестр: 4 РІК, VIII СЕМЕСТР

Кількість кредитів: 2

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: кандидат медичних наук, доцент Вакуленко Л.О.
асистент Веремчук О.Д.

Контактна інформація: Yakulenkko3@ukr.net +38 096 49 04 167

Опис дисципліни

*Здоров'я – це не лише відсутність хвороб,
але і стан повного фізичного, психічного*

та соціального благополуччя (ВООЗ).

Реабілітація - сукупність засобів, принципів, методів, спрямованих на зміцнення та відновлення здоров'я, забезпечення осіб з порушеними функціями внаслідок хвороб, травм, вроджених дефектів пристосування до нових умов життя в суспільстві. Важливе місце серед методів фізичної реабілітації займає масаж. Масажу належить важливе місце у тренувальних процесах та змаганнях у спорті. «Масаж заслуговує на те, аби його ставили на один рівень з тренуванням. Як без інтенсивних тренувальних навантажень, так і без масажу не можна добитися високої спортивної майстерності. Ці дві основні частини спортивного тренування і складатимуть тренувальний процес» Саркизов-Серазіні І. М (1963).

Метою викладання навчальної дисципліни “Методи фізичної реабілітації ” є: забезпечити майбутнім спеціалістам із фізичної реабілітації суму знань, умінь та навички щодо застосування методів фізичної реабілітації у реабілітації хворих з постійною та тимчасовою втратою працездатності, сприяння відновленню їх працездатності, поверненню (входженню) в суспільство, до суспільно корисної праці. Важливе місце серед методів реабілітації займає масаж, у тому числі – спортивний масаж. Масажу належить важливе місце у тренувальних процесах та змаганнях у спорті. «Масаж заслуговує на те, аби його ставили на один рівень з тренуванням. Як без інтенсивних тренувальних навантажень, так і без масажу не можна добитися високої спортивної майстерності. Ці дві основні частини спортивного тренування і складатимуть тренувальний процес» Саркизов-Серазіні І. М (1963)

Структура курсу

Год лек/п р	Тема	Результати навчання		Завдання
2/0	1.Організаційно-методичні основи реабілітації	<p><i>Знати.</i> Реабілітація, її зміст. Характеристика понять «реабілітація», «види реабілітації», «методи реабілітації», «фізична реабілітація», «фізична терапія», «кінезіотерапія», «ерготерапія», «комплексна терапія», «терапевтичні вправи».</p> <p><i>Знати.</i> Види реабілітації. Завдання реабілітації, періоди, етапи реабілітації, їх завдання. Методичні принципи реабілітації. Протипоказання до призначення реабілітації. Суб'єкт реабілітації. Функціональні обов'язки осіб, причетних до фізичної реабілітації.</p> <p>Вміти визначити види реабілітаційних установ у місті Тернополі.</p>	ПРН8 ПРН 19 ПРН 20 ПРН 21	Презентації, есе, питання кейси

		<p>Вміти дати характеристику:</p> <ul style="list-style-type: none"> - понять «реабілітація», «види реабілітації», «методи реабілітації», «фізична реабілітація», «фізична терапія», «кінезіотерапія», «ерготерапія», «комплексна терапія», «терапевтичні вправи», предового - зарубіжного досвіду з використання методів фізичної реабілітації (фізичної терапії). 		
4/20	2. Методи фізичної реабілітації, їх характеристика, застосування	<p><i>Знати.</i> Методи фізичної реабілітації, їх характеристику, застосування.</p> <p><i>Знати.</i> Активні методи фізичної реабілітації Засоби кінезіотерапії.</p> <p>Лікувальна фізична культура, як основний засіб активної кінезіотерапії, форми її засоби, характеристика кожної з них.</p> <p><i>Вміти</i> підібрати комплекс вправ, провести процедуру лікувальної фізкультури, вивчити та оцінити реакцію на фізичне навантаження.</p> <p><i>Знати</i> системи оздоровлення та рекреації</p> <p>Вміти підібрати програму активного відпочинку здорових та осіб з відхиленнями у стані здоров'я</p> <p><i>Знати</i> зміст наступних методів фізичної реабілітації: трудотерапії, механотерапії, ерготерапії, зоотерапії, танцювально-рухової терапії</p> <p><i>Вміти</i> підібрати вправи для механотерапії, дати характеристику видам працетерапії. Вміти визначити місце і роль ерготерапії у фізичній та реабілітаційній медицині.</p> <p><i>Знати</i> роль і місце масажу у фізичній та реабілітаційній медицині</p> <p><i>Вміти</i> побудувати, провести процедуру масажу, оцінити його вплив</p> <p><i>Знати.</i> Психорегулюючі методи фізичної реабілітації. (аутогенне тренування, м'язова релаксація, психогімнастика, арттерапія. Музикотерапія, медитація,</p>	<p>ПРН 7</p> <p>ПРН 8</p> <p>ПРН9</p> <p>ПРН 10</p> <p>ПРН 18</p> <p>ПРН 20</p>	<p>Презентації, тести, питання, завдання, задачі</p>
2/2				
0/4				
0/4				
0/2				
2/4				

0/4		<p>біоетика їх застосування у фізичній та реабілітаційній медицині та спорті</p> <p><i>Вміти</i> застосовувати психорегулюючі методи фізичної реабілітації. (аутогенне тренування, м'язова релаксація, психогімнастику, арттерапію, музикотерапію, медитацію, біоетику у фізичній та реабілітаційній медицині та спорті</p> <p><i>Вміти</i> оцінити реакцію серцево-судинної системи на прослуховування різнохарактерних музичних творів.</p> <p><i>Вміти</i> застосовувати елементи біоетерики у спілкуванні з пацієнтами, їх родичами, з колегами, викладачем.</p> <p><i>Знати</i> методи реабілітації, що супроводжують фізичну реабілітацію, їх характеристику: охоронний режим. раціональне харчування, фітотерапію, ароматерапію кольоротерапію</p> <p><i>Вміти</i> визначити місце і значення застосування охоронного режиму, раціонального харчування, фітотерапії, ароматерапії, кольоротерапії у фізичній та реабілітаційній медицині на різних етапах реабілітації пацієнтів/клієнтів.</p>		
2/6	3. Природні і преформовані фізичні чинники	<p><i>Знати.</i> Природні і преформовані фізичні чинники, що застосовуються у фізичній та реабілітаційній медицині. Механізм впливу природних і преформованих фізичних чинників на організм. Магнітотерапія, франклінізація, ультразвукова терапія, світлолікування, лазерна терапія</p> <p><i>Вміти</i> пояснити механізм впливу і значення природних і преформованих фізичних чинників для зміцнення захисних сил організму, у фізичній та реабілітаційній медицині.</p>	ПРН 98ПРН	Презентації, тести, питання, завдання, задачі
2/4	4. Практичне застосування методів	<p><i>Знати.</i> Практичне застосування методів фізичної реабілітації. Алгоритм діяльності фізичного терапевта щодо застосування методів фізичної реабілітації. Складання реабілітаційних програм. Знання технології</p>	ПРН 7 ПРН 8 ПРН9 ПРН 10	Презентації, тести, питання,

фізичної реабілітації	<p>оцінювання рівня рухової активності людини. Застосування міжнародної класифікації функціонування (МКФ)</p> <p><i>Вміти</i> дотримуватись визначеного алгоритму дій під час проведення фізичної реабілітації з урахуванням віку, патології, діагнозу, періоду та перебігу захворювання.</p> <p><i>Вміти</i> обстежити пацієнта, програмувати та проводити заняття з фізичної реабілітації, проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами оцінювати та документувати отримані результати,.</p> <p><i>Вміти</i> підібрати методи фізичної реабілітації пацієнтів для формування реабілітаційних програм за завданнями викладача.</p>	ПРН 15 ПРН 16 ПРН 19 ПРН 21	завдання, задачі
10/30	Разом		

Формування програмних компетентностей (ОК 8.5)

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК-1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
ЗК10	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
СК-15	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної реабілітації
СК 16	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної реабілітації у травматології та ортопедії, неврології, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини з дорослими

	та дітьми.
СК-17	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній реабілітації: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
СК-18	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної реабілітації функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта
СК 19	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні наслідки хвороб або травм у практиці фізичної реабілітації
СК 20	Здатність навчати пацієнта /опікунів самообслуговуванню /догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності здоровому способу життя.
ПРН-7	Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.
ПРН-8	Здійснювати заходи з підготовки, організації й проведення оздоровчо-фізкультурних занять.
ПРН-9	Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.
ПРН-10	Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, організувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи
ПРН-15	Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.
ПРН-16	Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.
ПРН-17	Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
ПРН-18	Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом, фізичною реабілітацією
ПРН-19	Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.
ПРН-20	.Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують

	професійну діяльність
ПРН-21	. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

Рекомендована література

НАКАЗИ І ПОСТАНОВИ УРЯДУ УКРАЇНИ

1. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
4. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
6. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В.М. Захарченко, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с.
7. Области образования и профессиональной подготовки 2013 (МСКО –О 2013). Сопроводительное руководство к Международной стандартной классификации образования / Институт Статистики ЮНЕСКО. – Монреаль, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/iscled-f-2013-fields-of-education-training-2014-rus.pdf>
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>.
9. Закон України “Про реабілітацію інвалідів в Україні” (прийнятий 6 жовтня 2005 року N 2961-IV)www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15
10. Адаптована конвенція ООН щодо осіб з особливими потребами. Нью-Йорк, 13 грудня 2006р. www.osmhi.org/index.php?page=200&news=401&pages
11. Накази Міністерства освіти і науки України

1) від 6 листопада 2015 року № 1151,

2) від 01 лютого 2017 року № 53:

Перелік галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Перелік 2015), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України

- 1). від 6 листопада 2015 року № 1151, таких змін: спеціальність „24.00.03 Фізична реабілітація” галузі науки „24 Фізичне виховання та спорт” (Перелік 2011) перевести у відповідність спеціальності „227 Фізична терапія, ерготерапія” галузі знань „22 Охорона здоров'я”.

- Внесення до Таблиці відповідності Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (Перелік 1), Переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра (Перелік 2), та Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Перелік 2015), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 6 листопада 2015 року № 1151, таких змін:

---2). у Переліку 2015 р. цифри і слова „227 Фізична реабілітація” замінити на цифри і слова „227 Фізична терапія, ерготерапія”, що відповідатиме напряму підготовки 6.010203 „Здоров'я людини”.

3) Постанова Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2017 року № 53: У Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердити спеціальність „227 Фізична терапія, ерготерапія” замість спеціальності „227 Фізична реабілітація”

Базова

1. Амосов Н.М., Физическая активность и сердце / Н. М. Амосов, Я.А. Бендет. – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: “Здоровье”, 1989. – 231 с.
2. Апанасенко Г.Л. Валеология или Медицина 4Р? Как избежать инфаркта, инсульта и диабета. – К. : Издательство дом Медкнига, 2020. – 144 с.
3. Вакуленко Л.О.. Атлас масажиста / Л.О. Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко .. – Тернопіль, Укрмедкнига, 2005. – 304 с.
4. Вакуленко Л.О.. Лікувальний масаж / Л.О. Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко .. – Тернопіль, Укрмедкнига, 2006. – 430
5. Вакуленко Л.О. Основи фізичної реабілітації : навчальний посібник / Л.О. Вакуленко, В.В.. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, ТНПУ, 2010. – 234 с.
6. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у лікувально-реабілітаційному масажі : навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 68 с.
7. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у фізичній та реабілітаційній медицині: навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 73 с.

8. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж / Л.О. Вакуленко, Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко, П. П. Прилуцький. . – Тернопіль: ТДМУ, Урмедкнига, 2005. – 430 с.
9. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії в таблицях, схемах, рисунках: навчальний посібник / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 113 с. http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252927
10. Вакуленко Л.О. Спортивна медицина: електронний підручник / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. - Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 192 с.
http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252925
11. Вакуленко Л.О. Фізична терапія. Ерготерапія: методичні розробки, зошит-практикум / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В.Вакуленко. - ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 88 с.
http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252928
12. Єднак В.Д., Іваськів С.М. Основи теорії і методики спортивного тренування. – Тернопіль ТНПУ, 2010р. – 206 с.
13. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / За ред. В. В. Клапчука та Г.В. Дзяка. – К.: Здоров'я, 2005. - 297 с.
14. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії: навчальний посібник, електронний варіант [Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О.Р. Барладин]. – Тернопіль : ТНПУ, 2019. – 233 с.
15. Масаж загальний та самомасаж : підручник / [Л.О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька]. . – Тернопіль, ТДМУ, 2018. – 380 с.
16. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2000. – 423 с.
17. Основи масажу: спеціальність ортопедагогіка/[Л.О. Вакуленко, Д.В.Вакуленко, О.Р. Барладин та ін.] . – Тернопіль : ТНПУ, 2019. – 176 с.
18. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: електронний підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 285 с.
http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=252926
19. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук Г. В. Прилуцька, Д. В. Вакуленко та ін.]. – Тернопіль: ТДМУ, Урмедкнига, 2018. –370 с.
20. Панасюк Е.Л. Загальна фізіотерапія / Е.Л. Панасюк, Я. Н. Федорів, В. Л, Могилевський.. – Львів: Вища школа, 1990. – 220 с.
21. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник / А.М. Порада, О.В. Солодовник, Н. Є Прокопчук. – Київ : Медицина,

2008. – 239 с.
22. Платонов В.Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В.Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2013. – 624 с.: ил.
23. Преформовані фізичні чинники в фізичній терапії (в схемах, алгоритмах, рисунках, таблицях) : навч. посіб. / Т. Г. Бакалюк, Л. О. Вакуленко, Г. О. Стельмах, Д. В. Вакуленко. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 124 с. ISBN 978-966-673-374-3
24. Реабілітаційний масаж : підручник / [Л.О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, О. В. Кутакова, Г. В. Прилуцька]. . – Тернопіль, ТДМУ, 2018. – 380 с.
25. Руководство по кинезотерапии /Под ред. Л. Бонева. - София; Медицина и физкультура, 1979 - 355 с.
26. Уилмор Дж.Х. Физиология спорта: пер. с англ. / Дж.Х. Уилмор, Д.Л. Костил. – К.: Олимп. лит., 2001. – 502 с.
27. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручнк для студ. Вищих мед. навч. закл. / В. В. Абрамов, В.В. Клапчук, О. Б. Нахпневич [та ін.] : за заг. ред. поф. В.В. Абрамова та доцента О. Л. Смірної. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
28. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с.
29. Фізична рекреація : навч. посібн для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / авт. кол. : Є.Н. Приступа, О.М. Жданова, М.М. Линець [та ін.] ; за наук. ред. Євгена Приступи. – Л. : ЛДУФК, 2010, – 447 с.

Допоміжна

- a. Апанасенко Г. Л. Здоров'я, яке ми вибираємо / Г. Л. Апанасенко. – К.: Здоров'я, 1989 – 48 с.
- b. Медична та соціальна реабілітація: Навчальний посібник /За ред. І.Р. Мисули, Л.О. Вакуленко. – Тернопіль: ТДМУ, 2005. – 402 с.
- c. Основи медичної та соціальної реабілітації в медсестринстві : навч. посібню / [Л.О. Вакуленко, І. Р. Мисула, Л. В. Левицька та ін.] ; за заг. Ред. Л. О. Вакуленко. – Тернопіль, ТДМУ, 2015. – 444 с.
- d. Медицинская реабилитация в Украине: современное положение и перспективы развития / Сокрут В.Н., Казаков В.Н., Уманский В.Я. и др. // Новости медицины и фармации в мире. – 2003. - № 10 (138). – С. 19-20.
- e. Спортивна морфологія :навчальний посібник (зошит-практикум) / Д. В. Вакуленко, Л .О. Вакуленко, О. Р. Барладин

[та ін.] – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – 192 с.

f. Физиотерапия: Пер с польск. / Под ред.. М.Вейсса, А. Зембатого. – М.: Медицина, 1986 - 496 с. Пер. Изд.: ПНР, 1983.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Навчальний процес вимагає своєчасного оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за змістовними модулями. Перескладання модуля відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються не більше 5 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1. (Теми 14.)Усне опитування	20
Модуль 2 (теми 1-4) Виконання практичних завдань. Самостійна робота. Виконання завдань із самостійної роботи	40
Модуль 3. ІНДЗ + Виконання завдань самопідготовки	15
Відвідування занять	5
Модульний контроль	20

Шкала оцінювання студентів:.

ЕСТ S	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано

FX	35-59	Не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	Не зараховано з обов'язковим повторним курсом

Формат дисципліни

Змішаний (blended) - дисципліна має супровід в системі Moodle, структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning - викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення: навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео); тематика та зміст практичних робіт, ІНДЗ; завдання для підсумкового контролю (тести); електронне навчання в системі Moodle, meet.google.com.

РОЗДІЛ «КЛІНІКО-ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»

Рік підготовки, семестр: 4 РІК, VIII СЕМЕСТРИ

Кількість кредитів: 1,5

Дні занять:

Консультації:

Керівник курсу: д. біол. н., проф. Фальфушинська Галина Іванівна.

Контактна інформація: falfushynska@tnpu.edu.ua 0673506531

Опис дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Клініко-лабораторна діагностика» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із найсучаснішими методами діагностики функціональних станів організму людини та досліджень різних патологічних станів, оволодіння техніками проведення цих досліджень.

Навчальний контент

№ теми	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		денна форма				
		у тому числі				
		лек	лаб	пр-сем.	інд.	с.р.
	1	2	3	4	5	5
Змістовий модуль 1. Вступ до фармакології						

1	Тема 1. Основи клініко-лабораторної діагностики. Діагностичне значення температури тіла			4		2
2	Тема 2. Загальний аналіз крові	1		2		2
3	Тема 3. Біохімічний аналіз крові	1		2		2
4	Тема 4. Клінічне дослідження системи виділення. Лабораторне дослідження сечі та функції нирок	2		2		1
5	Тема 5. Основи функціональної діагностики серцево-судинної та дихальної систем	2		2		2
6	Тема 6. Клінічне дослідження шлункового вмісту	1		2		1
7	Тема 7. Клініко-лабораторна діагностика функції печінки та жовчного міхура	1		2		1
8	Тема 8. Обстеження опорно-рухового апарату	1		2		2
9	Тема 9. Клініко-лабораторні методи діагностики функціонального стану нервової системи	1		2		2
	Разом за змістовим модулем 1	10		20		15
	Усього годин	10		20		15

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- клініко-діагностичне значення лабораторних показників
- повний технологічний процес лабораторного дослідження: Преаналітичний, аналітичний і постаналітичний етапи виконання аналізу
- стандарти проведення лабораторних досліджень та сучасні можливості
- лабораторних технологій
- ефективності використання можливостей лабораторії
- основи контролю якості клінічних лабораторних досліджень
- Оволодіти навичками і вміннями при проведенні діагностики, що має глибокий практичний зміст, тому що під час порушення функції таке дослідження визначає не тільки об'єм і ступінь цих змін, але й стан механізмів, які компенсують порушення
- Розуміти методики проведення запобіжного та поточного обстеження різних груп населення; використовувати лабораторні методи дослідження (органолептичні, фізичні, хімічні, біологічні, бактеріологічні методи)

вміти:

За допомогою як лабораторних так й інструментальних методів обстеження вміти відслідковувати динаміку впливу реабілітаційних заходів та їх ефективність

визначити загальний стан хворого, оцінка важкості його стану, стану свідомості

застосовувати сучасні функціональні та лабораторні методи дослідження окремих органів та систем організму осіб різного віку, оцінювати стан фізичного розвитку. Проводити дослідження параметрів стану здоров'я населення різних категорій та різних вікових груп

правильно визначити адекватність об'єму та змісту методів для діагностики результативності відновлювальної терапії,

узагальнювати та застосовувати весь клінічний досвід попередніх

навчальних курсів зі спеціальності для адекватності оцінювання станів організму людини.

проводити безпечно для населення, окремих осіб, пацієнтів та практикуючих фахівців практичну діяльність відповідно до знань, умінь, дій, цільових завдань, навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни «Клініко-лабораторна діагностика» відповідно до Стандарту вищої освіти України

Формування програмних компетентностей (фахові)

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
ІК.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері фізичної культури і спорту та практичні проблеми, пов'язані з фізичною реабілітацією або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, фізичною реабілітацією та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК 1.	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10.	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК 17.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній реабілітації: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.
ПРН 22.	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

Літературні джерела

Основна

Бойчук Т. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації /Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський. – Львів: ТзОВ «Західно-Український Консалтинг Центр», 2010. - 240 С.

Функціональна діагностика: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф. Хорошуха, В.П. Мурза, М.П. Пушкар. – К. : Університет «Україна», 2007. – 308 С.

Мелега К.П. Методика визначення та оцінки фізичного розвитку при обстеженні фізкультурників і спортсменів / К.П Мелега, Методичні рекомендації. – Ужгород: ПП «Поліграфбанксервіс», 2004. – 36 С.

Мелега К.П. Методи дослідження функціонального стану та фізичної працездатності при заняттях фізичною культурою і спортом/ К.П Мелега,. Методичні рекомендації. – Ужгород: ПП «Поліграфбанксервіс», 2004. – С. 2-40.

Апанасенко Г.Л. Восстановительная медицина и превентивная реабилитация: постановка проблемы в Украине и России /Г.Л. Апанасенко

// Медицинская реабилитация, курортология и физиотерапия. – 2009. – № 1. – С. 39-42.

Долгов В.В. Контрольно-измерительные материалы по специальности «Клиническая лабораторная диагностика». – М -Тверь: Триада, 2017. – 32 с

Камышников В.С. Методы клинических лабораторных исследований. – МЕДпрес-информ, 2020. – 736 с

Клінічна біохімія: [підручник] / за заг. ред. Г.Г. Луньової.- К.: Атіка, 2013. – 1156 с

Лаповець Л.Є., Лебедь Г.Б., Ястремська О.О. Клінічна лабораторна діагностика: підручник. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – 472 с.: 32 кольор. вкл.

Танасійчук І.С., Луньова Г.Г., Завадецька О.П., Олійник О.А., Кривенко Є.О., Колядінцев В.В. Підготовка та оцінювання компетентності персоналу клініко-діагностичних лабораторій відповідно до вимог міжнародних стандартів: монографія. Київ, 2019. – 71 с

Сибіль М.Г. Клінічна біохімія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю /М.Г. Сибіль . – Л. : ЛДУФК, 2015. – 228 С.

Клінічна біохімія: навч. посіб. / за ред. О. П. Тимошенка. – К., 2005. – 288 С.

Порушення кислотно-основної рівноваги: навчальний посібник / В. Ю. Гарбузова, Михайлова Т.І. – Суми: Сумський державний університет, 2015. – 120 С.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання тем (модулів) відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань заборонені (у т.ч. мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та виконання розрахунків лабораторних завдань.

Політика щодо відвідування: Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-9): завдання	70

Підсумковий контроль	30
Сума	100

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) робоча програма навчальної дисципліни;
- 2) навчальний контент (повний текст лекцій);
- 3) питання для самостійної роботи, поточного і підсумкового контролю;
- 4) електронне навчання у системі Moodle;
- 5) забезпечення дисципліни навчальними інформаційними джерелами, інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням.